

Vraag: Wat vindt u van het voorstel van de wetswijziging waarin gevelreclame en reclame in speciaalzaken per 2021 wordt verboden?

De Elektronische Sigaretten Bond Nederland (Esigbond) behartigt de belangen van de overwegend kleinschalige distributeurs en speciaalzaken die e-sigaretten en navulverpakkingen (vloeistoffen) op de Nederlandse markt brengen en verkopen. Onze leden richten zich hierbij uitsluitend op volwassen rokers die op zoek zijn naar een minder schadelijk alternatief. De Esigbond eist van haar leden dat zij de geldende wet- en regelgeving omtrent elektronische dampwaar naleeft en enkel elektronische dampwaar verkoopt die het volledige kennisgevingsproces van de Nederlandse overheid heeft doorlopen zodat de veiligheid bij correct gebruik kan worden gewaarborgd.

Wij ondersteunen de doelstelling van de overheid om een rookvrije generatie te realiseren en kunnen ons vinden in verregaande maatregelen die bijdragen aan het verminderen van het aantal rokers. Echter, een rookvrije generatie is iets geheel anders dan een dampvrije generatie. Immers, een elektronische sigaret is een heel ander product dan een traditionele sigaret omdat bij het gebruik van een e-sigaret geen rook vrijkomt maar een damp. In Nederland rookt nog steeds een groep van circa drie miljoen volwassenen. Velen van hen zijn ongevoelig voor verdere anti-rookmaatregelen en stoppen dus niet. Zij zijn dan ook gebaat bij de e-sigaret als stoppen met roken middel of als veel minder schadelijk alternatief. Om het overstappen van deze groep te stimuleren, moeten zij zich echter wel goed kunnen informeren over het enorme verschil in risico tussen de e-sigaret en de traditionele sigaret. Wanneer verstokte rokers overstappen op de e-sigaret zou immers onmiddellijke en forse gezondheidswinst kunnen worden geboekt.

Wij hebben dan ook met verbazing kennisgenomen van de memorie van toelichting bij de ontwerp-wetswijziging betreffende het aanscherpen van het reclameverbod voor speciaalzaken. Hierin ontbreekt iedere vorm van erkenning voor de rol die de e-sigaret kan spelen in het terugdringen van de schadelijke gevolgen van roken. Ook wordt er geen enkele motivering gegeven waarom het voorgestelde verbod op gevelreclame en reclame in speciaalzaken ook voor elektronische sigaretten zou moeten gelden.

Er bestaat immers brede wetenschappelijke consensus dat de elektronische sigaret minder schadelijk is dan het roken van sigaretten¹. Zo herbevestigde Public Health England recentelijk haar eerdere conclusie dat de elektronische sigaret 95% minder schadelijk is². Ook Nederlandse gezondheidsexperts komen tot de conclusie dat de elektronische sigaret minder schadelijk is. Zo stelden Trimbos deskundigen dr. Esther Croes en dr. Marc Willemsen in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde dat: *'hoewel de damp van e-sigaretten stoffen bevat die schadelijk zijn voor de gezondheid, de gezondheidsrisico's bij het gebruik van e-sigaretten veel kleiner zijn dan bij het roken van conventionele sigaretten'*³. Dit wordt onderschreven door de staatssecretaris in zijn beantwoording van de Kamervragen naar aanleiding van het Nationaal Preventieakkoord, waarin hij

---

¹ McNeil, A., Brose, LS., Calder, R., Bauld, L. & Robson, D. (2018). Evidence review of e-cigarettes and heated tobacco products 2018. A report commissioned by Public Health England. [link](#)

² Newton, J (29 October 2019): Vaping and lung disease in the US: PHE's advice. Blog Public Health Matters, from Public Health England ([link](#))

³ Willemsen, M., Croes, E., Kotz, D., & Van Schayk, O. (2015). De elektronische sigaret: Gebruik, gezondheidsrisico's, en effectiviteit als stopmethode. [link](#)

stelt: *'Er bestaat inderdaad brede consensus ... dat een individuele roker die volledig overstapt op het gebruik van een e-sigaret minder gezondheidsrisico's loopt dan een roker die blijft roken'*⁴.

Daarnaast blijkt uit de Nederlandse praktijk dat het percentage e-sigaretgebruikers die daarvoor nooit hadden gerookt met 0,3%⁵ vrijwel nihil is en toont de meest recente data van het Trimbos-Instituut aan dat het aantal jongeren tussen de 12 en 16 jaar dat heeft geëxperimenteerd met een e-sigaret met maar liefst 6 procentpunt is gedaald tussen 2015 en 2017 waarbij in de meeste gevallen zelfs sprake is van eenmalig gebruik⁶.

Wij ondersteunen de Nederlandse overheid waar het aankomt op een zeer streng anti-rookbeleid, maar verlangen daarnaast ook dat zij haar rokende burgers op een correcte manier informeert over de elektronische sigaret. De Nederlandse roker heeft wat ons betreft het recht om zich binnen alle tabaksverkooppunten en zeker binnen alle huidige elektronische en tabaksspeciaalzaken (hierna: speciaalzaken) te kunnen informeren over het enorme verschil in gezondheidsrisico tussen de e-sigaret en de traditionele sigaret. In dat kader pleiten wij er nadrukkelijk voor dat de Nederlandse overheid het volgende advies van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) uit 2016 in de praktijk brengt:

*"Tot nog toe verstrekken overheidsorganisaties meestal alleen informatie over de beste optie om een bepaald risico te voorkomen of te beperken, in dit geval door preventiemaatregelen en door advies om te stoppen met roken. Dat is de beste optie vanuit gezondheidsperspectief, maar veel mensen lukt dat niet. Voor hen zou correcte en begrijpelijke informatie over harm reduction producten van belang kunnen zijn."*⁷

Meer recentelijk heeft het RIVM in samenwerking met de afdeling voor gezondheidspromotie van de Universiteit van Maastricht (CAPHRI) ook een studie uitgevoerd naar exclusieve e-sigaretgebruikers en duale gebruikers (sigaretten en e-sigaretten) in Nederland.⁸ Hierin werd de rol die de elektronische sigaret kan spelen in het terugdringen van de schadelijke gevolgen van roken wederom bevestigd en de noodzaak benadrukt om in gezondheidscommunicatie de voordelen van de e-sigaret en de nadelen van de traditionele sigaret te benoemen:

'Although total cessation of nicotine and tobacco products would be most beneficial to improve public health, exclusive e-cigarette use has potential health benefits for smokers compared to cigarette smoking.'... 'By targeting the identified distinguishing factors, health communication strategies can stress the pros of e-cigarettes and the cons of cigarettes for smokers and dual users.'

Ook heeft het RIVM in haar studie aangetoond dat zestig procent van de e-sigaretgebruikers gewone sigaretten niet aantrekkelijk vinden, vooral vanwege de geur na het roken, de smaak van het roken en de hoge prijs. Hieruit blijkt dat er helemaal geen sprake is van een opstap naar roken middels het

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/04/26/beantwoording-kamervragen-nationaal-preventieakkoord> (p. 48; vraag 174)

⁵ <https://www.trimbos.nl/kennis/cijfers/alcohol-drugs-roken-scholieren#qTrendsroken>

⁶ [Idem.](#)

⁷ Alternatieve tabaksproducten: harm reduction? Tabaks- en aanverwante producten die mogelijk minder schadelijk zijn dan sigaretten, blz. 49-50, RIVM Brieffrapport 2016-0103 Y.C.M. Staal | R. Talhout

⁸ K. A. G. J. Romijnders, Jeroen L. A. Pennings, L. van Osch, H. de Vries & Reinskje Talhout. A Combination of Factors Related to Smoking Behavior, Attractive Product Characteristics, and Socio-Cognitive Factors are Important to Distinguish a Dual User from an Exclusive E-Cigarette User, International Journal of Environmental Research and Public Health ([link](#))

gebruik van de elektronische sigaret, zoals regelmatig wordt gesteld. Het tegenovergesteld is juist het geval.

Als eerste aanspreekpunt van de roker kunnen speciaalzaken door correcte en begrijpelijke informatie te delen over het sterk verminderde risico van de e-sigaret ten opzichte van de traditionele sigaret er aan bij dragen dat rokers volledig overstappen. Hierbij is het uiteraard van essentieel belang dat binnen speciaalzaken de mogelijkheid wordt geboden rokers (proactief, **ondersteund met visuele materialen**) te kunnen blijven informeren over rookloze producten als de elektronische sigaret. Wij vernemen dan ook graag van het Ministerie van VWS of een dergelijke informatieverstrekking richting de roker onder de voorgestelde wetgeving mogelijk blijft.